

SREBRNI PRSTEN S BIJELIM KAMENOM

Domenika Potnik, 3.c

Mnogi bi očekivali da je hladno, no nije. Zapravo mi je neizmjereno vruće, gotovo se gušim. Zrak smrdi na znoj, na bezbroj tijela stisnutih jedno uz drugo, zrak smrdi na tišinu. Nitko ne govori, ne čuje se ništa osim povremenih jauka ozlijeđenih. Stišćem rukom trbuh, valjda se nadajući da će se ako ga dovoljno stisnem smanjiti pa neće toliko zavijati od gladi. Iako mi je mama dala dio svoje porcije, još sam gladan. Brojao sam dane od kada smo napustili našu kuću. Već je prošlo tri tjedna od kada su se vrata ovog podruma zalupila za mnom te me s posljednjim zrakama sunca gurnula u tamu. Sljedeći ću tjedan navršiti devet godina. Mama mi je za ovaj rođendan obećala autić koji sam mislio da želim više od svega. Tako je i bilo prije svega ovoga. Sada samo želim fini kruh s marmeladom i čašu svježeg soka od naranče. Zazubice mi rastu od same pomisli na takav obrok, no razmišljanje o hrani izaziva novo grčenje želuca, ovoga puta snažnije nego prije. Čvrsto se uhvatim za trbuh i presavijem u struku. Mamine su ruke već na mojim ramenima, ipak ih laganim pokretom odgurnem. Ne želim da se mama još više uznemiri, ne želim da joj bol još više izobličići lice. Vrata se naglo otvaraju te se svi nagoni pomaknemo unazad, a oni zadnji pritisnu se uza zid. Kao da bi nam to pomoglo u slučaju da protivnički vojnici upadnu ovdje. Postoje samo jedna vrata, samo jedan izlaz, ne bismo imali kamo pobjeći. Na sreću to su naši vojnici. Ljudi pritrčavaju i pomažu im da se smjeste. Promatram ih, uvijek sam ih zamišljao kao junake iz mitskih priča koji jure na bojnim kolima i izvolijevaju pobjedu svojim slavim mačem. No nema zlatnih kola. Oružja su im potpuno drukčija. Voze se u metalnim oklopnim kolima koja mi se nimalo ne sviđaju, previše su bučna. Vidim da su se vojnici i ljudi uskomešali i da žustro raspravljaju. Podignem pogled prema mami. Lice joj je blijedo, ali još uvijek lijepo. Smiješi mi se, ali zelene su joj oči tužne, zabrinute. Uskoro nam stiže večera, tvrdo, pomalo užeglo pecivo. Hlapljivo ga pojedem pazeći da mi ne ispadne niti jedna mrvica. Majka mi pruža polovicu svog peciva, no odbijam ga, i ona mora jesti, previše je smršavila. Ubrzo nam prilazi vojnik, visok je ispod uniforme mu se naziru čvrsti mišići, crna kosa mu je masna i zapetljana, no lice mu je dobroćudno. Spusti se u čučanj kako bi me gledao u oči. "Bok, mali, kako se zoveš?"

"Ivan", promucam

"Zdravo, Ivane, kako se držiš paziš li na mamu?"

Lagano kimnem glavom, a vojnik mi razbaruši kosu te se uspravi.

"Pođi sa mnom, samo na kratko."

Pođem bez pogovora, odvodi me u kut u kojem se nalaze ostala djeca, nitko ne zna što se događa, djeca samo pristižu, neka su mojih godina, neka su starija, nekolicina ih nema više od dvije godine. Stojimo tako neko vrijeme, vojnici raspravljaju o nečemu

svako nas malo pogledavajući, na kraju nas puste da se vratimo svatko na svoje mjesto, ali onda pozovu roditelje u stranu, raspravljaju... nekoliko majki brizne u plač. Moja stoji uspravno i ponosno. Pozorno sluša što joj jedan od vojnika govori, na kraju samo kimne glavom i vrati se do mene. Pokušavam je pitati što je bilo, no ona šuti, gotovo da se i ne obazire, shvatim da neću dobiti odgovor na to pitanje. Stoga samo spustim glavu njoj u krilo i dopuštam da mi prstima prolazi kroz kosu. Prije sam to mrzio, no sada je nekako umirujuće. Ubrzo zaspim, opet sanjam kako nam provaljuju u kuću, kako otac viče majci da bježi, osjećam kako me ona grubo grabi u naručje i daje se u trk, čujem pucanj. Trgnem se iz sna ona mi još uvijek prolazi prstima kroz kosu, miče usnicama, još sam snen i pokušavam razabrati što govori, to je pjesma, ne to je uspavanka.

“Milo moje, snivaj san jer nestat će straha kada svane dan, na put dalek ti ćeš poć' ka mjestu gdje bol nad tobom izgubit će svu moć; ipak na svoju majku ti čuvaj sjećanja novi život za te će doć' ali dijete sad moraš poć' da ovo ne bude posljednja noć.”

Pokušavam odgonetnuti značenje tih riječi, no san me povuče natrag prije no što uspijem. Budi me blaga majčina ruka, još sam snen, ali brzo me razbudi komešanje. Djeca su uznemirena, neka šmrcaju. Mama mi u ruke gura maleni ruksak koji smo ponijeli kada smo bježali. Unutra je nešto čiste odjeće, dokumenti i slika naše obitelji koju je zgrabila s ormarića dok smo trčali iz kuće.

“Ivane, slušaj, sada moraš ići s ostalom djecom. Ne odvajaj se od skupine, budi dobar i slušaj što ti kažu, nemaš se čega bojati. Mama će doći kasnije, mama ide s odraslima.

U ruku mi utiskuje sav novac koji smo ponijeli, pokušavam joj ga vratiti, no ona mi govori da njoj neće trebati. Iz džepa izvlači tanku crnu špagicu na njezinu vrhu nalazi se svezan srebrni prsten s malim bijelim kamenom. Stavljajući mi lančić oko vrata.

“Ovo mi je dao tvoj tata kada si se rodio. Čuvaj ga, u redu?”

Vojnik mi dolazi iza leđa i stavlja ruku na rame lagano me povlačeći prema sebi. Majka posegne za mnom i poljubi me u čelo, u njezinim očima nema suza. Sada shvaćam i zašto nije željela da mi posljednje sjećanje na nju bude njezino uplakano lice. Vojnik me ovoga puta odlučnije privuče k sebi, spremam novce u džep i stavljam torbu na leđa pokušavam još jednom baciti pogled preko ramena kako bih je vidio, no vojnik mi ne dopušta nego me usmjerava prema urednoj koloni djece koja se kreće prema izlazu. Kada se vrata za nama zalupe, više se ne želim osvrnuti, znam da se ta vrata više neće otvoriti kako bi još nekoga propustila, natjeram noge da se pokrenu i krenem za ostalima. Odveli su nas daleko, većine puta se i ne sjećam, osim zagušljivog autobusa, te tužnih i prestrašenih lica oko mene. Ljudi kod kojih su nas smjestili bili su ljubazni, većina djece je živnula, počeli su se češće smijati, kao da su im svi oni krikovi

i udarci izbledjeli iz sjećanja. Ja sam čekao, satima bih sjedio na prozoru i vrtio prsten u ruci. Čekao sam, nije došla.

“Ivane!”

Čujem glas kako me doziva.

“Ivane, probudi se!”

Naglo se trgnem i uspravim, okupan sam znojem i drhtim, ona mi polaže ruku na rame i gleda me svojim velikim očima boje lješnjaka.

“Ponovno isti san?”

Upita me.

“Da, ponovno.”

Privlači me u zagrljaj i ljubi u tjeme, već dvadeset godina imam istu moru, mislio sam da će s vremenom nestati. Već smo dvije godine u braku, već dvije godine ona je osoba koja me budi iz te agonije, ona je ta koja sjedi uz mene na krevetu i čeka da se smirim. Nikada se ne žali, zna i prihvaća da san nikada neće nestati.

“Čak i ne znam gdje su, ne mogu ih pokopati, ne mogu im zapaliti svijeću.”

Gleda me pogledom u kojem se miješaju ljutnja i žaljenje.

“Zar stvarno misliš da si zbog toga ti kriv? Ivane, to što im ne možeš zapaliti svijeću ne znači da ih zbog toga manje voliš, ne moraš ih tražiti Ivane, oni nisu među nekim tamo tijelima...”

Polaže mi ruku na prsa.

„Oni su ovdje, ovdje je tvoj otac koji se žrtvovao da bi ti i tvoja majka mogli pobjeći. Ovdje je i tvoja majka koja te do zadnjeg trenutka štitila, koja je bila spremna prihvatiti bilo koju sudbinu, ako to znači da ćeš ti biti na sigurnom, da ćeš imati obitelj, da ćeš jednoga dana ostarjeti uz djecu i unučad. Ivane, da te sada vide, bili bi neizmjereno ponosni.”

Čuje se mali tihi plač, pojurim do kolijevke i uzmem u naručje curicu staru četiri mjeseca, umotana je u ljubičastu dekiću. Poljubim je u vrh nosića, ona zatrepće i pogleda me svojim velikim zelenim očima. Moja predivna supruga mi prilazi i stavlja svoju ruku u moju.

Ruka joj je bijela i meka, prsti su joj elegantni i dugi, a prstenjak joj krasi srebrni prsten s bijelim kamenom.